

Zone rouge

Periodista

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

28/08/2016 - 17:07

El títol d'aquest article pot portar a més d'un equívoc. No fa referència a un districte on es pot trobar sexe de pagament, ni al bàndol republicà durant la guerra civil espanyola segons la denominació pròpia dels franquistes, traduïda al francès.

Però sí que ens porta inevitablement a França i a la guerra. *Zone rouge* és el nom que reben en el nostre país veí del nord més de 100.000 hectàrees de territori que, un segle després de la Primera Guerra Mundial, han quedat com a autèntiques ferides obertes. Les raons són la presència de una quantitat ingent de cadàvers de persones i animals, la no menys important de municions i bombes, així com la persistència d'una forta contaminació química del sòl.

"Els danys ambientals d'aquells combats de fa 100 anys encara es deixen sentir a molts indrets i continua afectant les espècies locals de plantes i animals"

Els danys ambientals d'aquells combats de fa 100 anys encara es deixen sentir a molts indrets i continua afectant les espècies locals de plantes i animals. Algunes d'aquestes zones s'han reforestat i recuperat amb el temps. Altres no i no s'hi pot fer res més que nova activitat militar o turisme de memòria històrica amb totes les

precaucions necessàries.

Les *zones rouges* plantegen diverses reflexions. La primera ens porta al concepte de resiliència entesa com la capacitat d'un ecosistema de tornar a l'estabilitat després de ser afectat per perturbacions diverses. Doncs bé algunes porcions de les zones esmentades no sembla que hagin pogut retrobar cap estabilitat i el que és pitjor: no se sap si mai ho aconseguiran. Tota una lliçó davant les cíniques argumentacions de que la Terra ho aguanta tot i que, es faci el que es faci, els mateixos sistemes naturals s'encarreguen de posar les coses al seu lloc tard o d'hora.

Una altra reflexió és la força positiva dels mals exemples a l'hora d'interpel·lar les consciències. Per aquesta raó, els camps d'extermini de la Segona Guerra Mundial van ser mantinguts en peu, de manera que les futures generacions poguessin percebre en profunditat el que allà havia passat, però no amb freds documents, sinó amb la visió directa dels instruments de l'extermini i de l'organització tècnica que alguns alemanys van destinar a eliminar, sobretot, altres alemanys.

Sempre s'ha dit que les guerres civils són les més lamentables de totes perquè impliquen lluites entre els "germans" o "fills" d'una mateixa pàtria. Es dona així per bona la metàfora que els ciutadans que viuen en un estat són com una gran família. Aquesta idea s'ha arribat a estendre a escala continental i fins i tot alguns autors han arribat a qualificar de Guerra Civil Europea la primera i la segona Guerra Mundial, partint de la base que en aquest cas la família Occidental hauria lluitat contra sí mateixa (amb algunes intervencions foranes). Aquesta posició, per benintencionada que sigui, no m'acaba de convèncer perquè sembla donar per vàlid, sense dir-ho, el fet que si el combat és contra una altra civilització, una altra família, està d'alguna manera justificat.

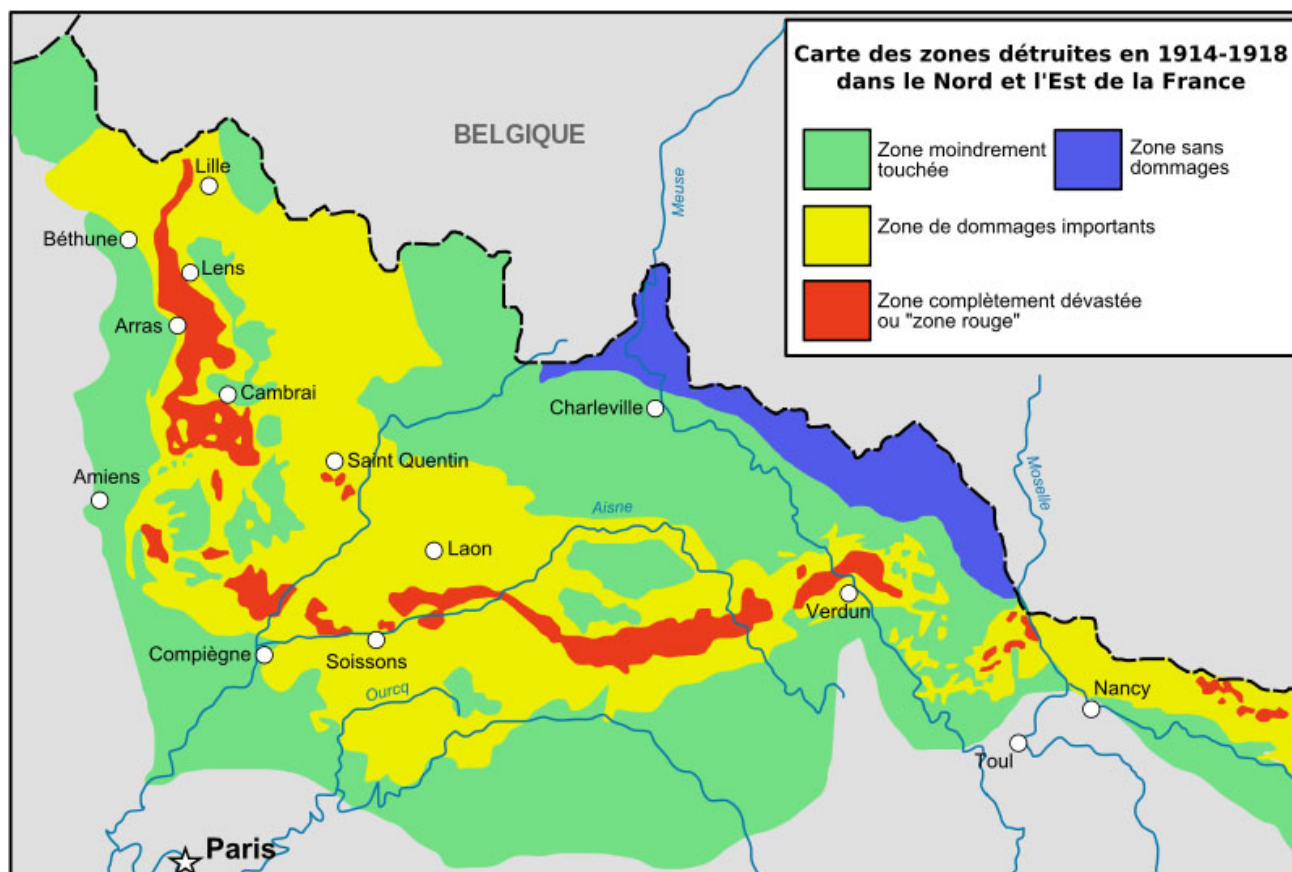
Però si el concepte de guerra civil s'estén a qualsevol conflicte bèl·lic del planeta aleshores deixa de ser una coartada de l'etnocentrisme més o menys ampli per esdevenir una visió autènticament universal. Això és un avenç perquè la família aleshores és la família humana. I anant més lluny, l'única manera que aquesta denominació deixi de ser una simple metàfora i es basi en una realitat és fer referència a allò que tots compartim: la matriu biofísica que fa possible la nostra existència.

"Una premissa equivocada és considerar allò humà com una esfera diferent del medi natural i en definitiva del món"

Les *zones rouges* em fan pensar en que de vegades es planteja una qüestió moral que al meu entendre és falsa. Quan en un indret hi ha hagut una guerra, la manifestació de preocupació per qüestions ambientals és titllada immediatament de "banal" o "poc sensible". Aquest retret parteix

d'una premissa equivocada que és considerar allò humà com una esfera diferent del medi natural i en definitiva del món. En realitat, en la mateixa guerra es fa palès que no es pot fer una separació d'aquest

tipus. Sense anar més lluny, la destrucció més extrema que mai s'ha produït en un conflicte bèl·lic va ser provocada per dues bombes nuclears. Una destrucció on l'anihilament de la vida humana i la del medi que li donava suport van ser indistingibles.

La guerra de Kosovo, tot i que relativament petita, va tenir un impacte ambiental de grans proporcions [com han assenyalat alguns autors](http://ploughshares.ca/pl_publications/kosovo-war-on-the-environment/) (http://ploughshares.ca/pl_publications/kosovo-war-on-the-environment/). D'altra banda, encara no sabem el que està passant en el territori dominat per l'estat islàmic, si bé tot sembla indicar que caldrà afrontar el pitjor el dia que sigui derrotat i es pugui recuperar l'espai que ara controla.

La literatura i la recerca sobre els danys ambientals de la guerra encara són incipients si es comparen amb la investigació política, econòmica i estratègica. Crec, però, que cada cop anirà cobrant més importància. Serà útil per fer millor els inventaris de la destrucció i també per tenir un argument per a la pau més potent que el simple predomini d'un ordre social per damunt d'un altre.

Categories: [Terra](#) (/categories/terra)

Share 0

Tuit

[G+](https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/opinio/zone-rouge) (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/opinio/zone-rouge>)

[Print](https://www.sostenible.cat/print/opinio/zone-rouge) (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/zone-rouge>)

Relacionats

Article

Aquesta setmana celebra el #SantJordiDocAmbCat amb recomanacions de recursos ambientals (</article/aquesta-setmana-celebra-el-santjordidocambcat-amb-recomanacions-de-recursos-ambientals>)

(/article/aquesta-setmana-celebra-el-santjordidocambcat-amb-recomanacions-de-recursos-ambientals)

Del 20 al 26 d'abril, les persones vinculades a biblioteques ambientals catalanes de la xarxa DocAmbCat compartiran a les webs i xarxes socials recomanacions de llibres, jocs, vídeos, fotos, activitats... relacionades amb la natura i el medi ambient.

Notícia

Les entitats uneixen esforços amb el Manifest “Acció global pel clima” (/noticia/les-entitats-uneixen-esforcos-amb-el-manifest-accio-global-pel-clima)

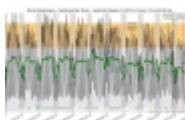

(/noticia/les-entitats-uneixen-esforcos-amb-el-manifest-accio-global-pel-clima) Avui, quan tota la població

pateix en la seva pròpia pell la pandèmia del coronavirus i les seves conseqüències, es fa patent el que és urgent i ineludible: unir esforços per, solidàriament, fer front a la malaltia i les seves repercussions sanitàries i socials. Unes conseqüències que pateixen en major grau les persones i els col·lectius més vulnerables, que suporten no només la crisi sanitària sinó la precarització i l'empitjorament de les seves ja poc dignes condicions de vida.

Notícia

L'aturada de l'activitat humana provocada pel coronavirus es nota als sismògrafs (/noticia/laturada-de-lactivitat-humana-provocada-pel-coronavirus-es-nota-als-sismografs)

(/noticia/laturada-de-lactivitat-humana-provocada-pel-coronavirus-es-nota-als-sismografs)

Els sismòlegs de l'[Observatori Reial de Bèlgica](http://www.seismologie.be/en) (<http://www.seismologie.be/en>) (ROB) estan analitzant les conseqüències sísmiques de l'aturada de l'activitat humana al seu país: han trobat una reducció de l'anomenat "**soroll sísmic**" com a conseqüència dels canvis d'hàbits que ha provocat la lluita contra la COVID-19.

Butlletí

Correu electrònic *

Subscriu

[Enviaments anteriors](/newsletter/sostenible) (/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

**Diputació
Barcelona**

(<http://www.diba.cat>)

Arxiu ([/arxiu](#))

Continguts per categoria ([/tagclouds/chunk/3](#))

Continguts per etiqueta ([/tagclouds/chunk/1](#))

Continguts per municipi ([/tagclouds/chunk/2](#))

Avís legal (<http://www.diba.cat/avislegal>)

Contacte ([/formulari/contacte](#))

RSS (<https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=>)

(<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888>)

(<http://www.twitter.com/xarxasost>)

(<http://youtube.com/xarxasost>)

([rss.xml](#))